

הגאון אור שמח ז"ל ומהטעם הנ"ל – דליתא להא, שמצאתי בספר "מאמרים ומכתבים" מרבינו החפץ חיים, מהדורת בני משפחתו שנת תש"ג, (סימן ק"כ דף קצ"ה) במכתבו מתאריך א' ויצא ד' כסלו שנת תרס"ח מודיע רבינו החפץ חיים ז"ל וכה כתב: "עד כה היה ספר משנה ברורה עד הלכות חול המועד, ועתה עזרני השי"ת לסיים עד סוף השלחן ערוך", והוא שולח את שליחו שיחלק בעיירות ספר משנה ברורה חלק ששי ע"ש, הרי שכבר נדפס והופץ ספר משנה ברורה חלק ששי קודם אסיפת הרבנים הנ"ל דשנת תר"ע.

כך שבעניוטי שמועה זו צריכה ביאור, ושמה ואולי מדובר על אסיפת רבנים אחרת לא דשנת תר"ע הנ"ל, שאז התרחש הענין הנ"ל בין רבותינו הכהנים הגדולים מאירי עיני ישראל זיע"א, והיודע בה דברים יאיר ויעיר.

ועתה שנת השבע תשס"א יצא לאור ספר ה"אור שמח" מהדורת רא"ב הי"ו ושם (פרק י"א) האריך בענין, והוסיף שם (דף קכ"ד) משם חתנו של רבינו החפץ החיים ז"ל, הוא הגאון מהרמ"ם זאקס ז"ל ש"אכן ידוע היה בראדן שזו הסיבה [הנ"ל] שבגללה הוזכר רבינו מאיר שמחה זצ"ל בספר משנה ברורה" עיין שם.

ואיני יודע מה אידון בה אם לא דפורתא לא דקו ולא מדובר על אסיפת הרבנים דשנת תר"ע אלא על שאר אסיפות הרבנים שהיו בשנים שקדמו לה, עיין עליהם בספר הנ"ל.

והנה כך אני דוחק לומר כדי שלא לשבור הדברים והשמועה הנ"ל, אבל תלמידי רבינו החפץ חיים ז"ל מעידים שהדבר היה באסיפת הרבנים דשנת תר"ע, ככתוב בספרו של הרב ישר ז"ל כנ"ל, וכן כתב תלמיד החפץ חיים הוא הרה"ג רבי שמואל פליסקין ז"ל הובא בספר מאיר עיני ישראל ח"ו (דף), וכן כותב הגאון הדיקן רבי יהושע זליג דיסקין ז"ל

ובטעמא דמילתא שרבינו החפץ חיים זצ"ל לא הביא שום שמועה מפורשת משם גדולי דורו, ורק מרבינו האור שמח זצ"ל הביא שמועה מפורשת בשמו, איתאמר בעלמא, וגם נכתב בכמה ספרים כמו בספר המצויין מאיר עיני ישראל ח"ה (דף ת"פ), ועוד, משם רבנא ורבנא מופת הדור זצ"ל שהיה בזה כפיוס על הדברים והדיבורים שהיו בין שני הכהנים הגדולים באסיפת הרבנים שהיתה בעיר פטרבורג, כנודע, עיין בדברי הרה"ג רמ"מ ישר ז"ל מתלמידי ישיבת החפץ חיים בספרו "החפץ חיים חייו ופעלו" ח"א (פרק מ"ב דף שמ"ז ואילך) ובספר מאיר עיני ישראל דלעיל, ועוד לו שם ח"ד (דף ש') ועוד.

אלא שאני תמה על עצמי ואיני מבין, שהרי אסיפת הרבנים בעיר הנ"ל התקיימה בחודש אדר שנת תר"ע, ככתוב בספר הרב ישר (שם שם), ואילו ספר משנה ברורה חלק ששי נדפס ויצא לאור כמה שנים לפני כן, וכמו שכתב רבינו החפץ חיים ז"ל בדף האחרון של ספר משנה ברורה חלק ששי: "סיימתי בחסד השי"ת ביום ד' י"ט לחודש מרחשון תרס"ז לפ"ק", הרי שמשנה ברורה חלק ששי כבר נשלם והוכן לדפוס שלש שנים קודם אסיפת הרבנים הנ"ל.

ואכן בנו של רבינו החפץ חיים ז"ל הוא הרה"ג אריה לייב ז"ל כותב בספר תולדות אביו: "בראשית שנת תרס"ז גמר החלק האחרון של ספר משנה ברורה, והודיעני כי עשה סיום גדול וקרא את כל אנשי העיר לשמוח עמו", והובא בספר מאיר עיני ישראל ח"ד (דף רס"ח) עיין שם.

ואין לומר דאין הכי גמי ספר משנה ברורה כתיבתו נסתיימה בתאריך הנ"ל, אבל הוצאתו לאור והדפסתו היתה אחר אסיפת הרבנים הנ"ל דשנת תר"ע, וכיני וכיני רבינו החפץ חיים ז"ל הוסיף וקבע הדברים משם